

Pravica razen nedelje in
prijaznosti vsak dan
popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 61.
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bodi. Rokopise se ne vrača.

inzerati: Enostolna peti-
tesica 60 vin., pogojen
prostor 1 K; razgledi in
poslano vrstica po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna številka stane
40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 61.
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Vpogled v bilanco.

Meščanski listi pišejo že cel te-
den o naši stavki. Napravimo tudi
mi bilanco o njej!

Pri tem je treba najprej ugotovi-
ti, da s to stavko samoposedi
nismo nameravali kakih pre-
vratov. Stavka naj bi bila samo mirna
in dostojna manifestacija. Z njo
samo hoteli pokazati, da stoji za našo
stranko ogromna množica, ki ima v
rokah učinkovito orožje proti vsake-
mu, ki bi hotel iti preko nje na dnevi-
ni red. Bila naj bi kot taka resen pro-
test proti persekucijam in politiki, ki
se začneja v naši državi. Bila pa naj
bi tudi protest proti zunanji politiki,
ki jo zahteva od nas ententa. Stavka
naj bi bila glasev dokaz, da ravna
proti željam našega ljudstva, kdor
amerava podpirati pod taktiko eno-
stranske ograde oligarhijske proti ograde
ljudstvu. In končno naj bi bil naš
nastop demonstracija proti nasilni
metodi, po kolj urejujejo v Parizu
bodočnost evropskih narodov. Iz teh
je samo iz teh razlogov je sklenila
stranka stavko. Ako imamo to pred
očmi, trdimo lahko, da smo dosegli
popoln uspeh.

Naša manifestacija je bila veli-
korna in učinkovita. Ne gre zato,
da je počivalo prav vse delo. Stranka
ni polagala glavne važnosti na
to. Male izjeme ne morejo izbrisati
dejstva, da je pri naši stranki
ogromna večina delavstva in da ne
pohode preko nas nihče na dnevi-
ni red, kdor noče igrati politike na ban-
kne. V tem oziru smemo biti s stav-
ko zadovoljni.

Zahvaljujemo se vsem soderu-
m, ki so se odzvali brez ozira na
desno in levo, ne da bi povpraševali
zakaj in kako, strankinemu pozivu.
Smatramo za svojo častno dolžnost,
da bomo branili do skrajnosti vsako-
ga, kogar bi preganjal radi tega,
ker je vršil svojo strankino dolžnost.
Tako po stavki je bilo čitati v
meščanskih listih, da bomo v rudni-
skih revirih stavko nadaljevali. To
so bile za enkrat prazne kombinaci-
je. Stranka se dobro zaveda vse-
stranskih katastrofalnih posledic, ki
bi jih imela takšna stavka. Poudari-
mo pa, da bi to ne bilo samo za
nas katastrofalne posledice in da
imajo tudi druge stranke interes in
dolžnost, da nas ne tirajo v to politi-
ko. Zakaj niti za trenotek ne dimiti-
mo, da sme stranka na svoje rudarje
v vsakem slučaju računati.

Če pa smo s stavko v glavnem
zadovoljni, moramo vendar povedati,
da smo postali ob tej priliki po-
zorni tudi na nekatere napake, ki jih
mora stranka premagati. Stavka je
kakor vojska. V takem gibanju mo-
ra iti vse po načrtu in nihče ne sme
pohenjati kakih akcij na svojo roko.
To se mora enkrat za vselej nehati.

Ne sme se več dogajati, da bi si
domišljali vsak, da je on ljudstvo in
delal politiko na lastno pest.

Po strankinem statutu so določeni
za aktivno politično delo organi,
ki jih je postavilo na njihovo mesto
zaupanje celotne stranke. Tu je mo-
goče pregledati celotni položaj in
dati politiki tako smer, kakor jo za-
htevejo interesi celotnega proletari-
ata. Tu in sanio tu in ne v vsaki
beznici, kjer trde gostilniški politiki
in nečuvni predrznosti, da so oni
ljudstvo. Ljudstvo je množina ljudi,
ki ne misli enotno. Predlog in inici-
jativa izhaja vedno samo iz ozkega
kroga. Vprašanje je le, ali naj bo to
tisti krog, ki je v to poklican po
strankinem statutu, ali pa naj si lasti
to pravico vsak. Zadnja stavka nam
da samo povod, da govorimo o
tem, čeprav se ni dogodilo nič po-
sebnega in so dogodki, ki pričajo, da
v tem oziru pri nas ni dovolj jasno-
sti, neznatnega pomena. Vključ te-
mu pa so nezdrav simptom, ki ga že
dolgo opazujemo in o kojem mora-
mo enkrat izpregovoriti.

Treba je enkrat nastopiti proti
ljudem, ki za temeljne organizaci-
jske potrebe nimajo zmisla. Pred
kratim je začel izhajati list »Bak-
lja«, ki ga stranka ni priznala za
strankino publikacijo. To je storila
iz enostavnega razloga, ker je tak
list popolnoma odveč. List se je iz-
dajalo in razširjalo vključ temu in to
na način, ki je rušil v stranki vsako
disciplino. Ne gre tu za pisavo in
program, ampak za enostavno dej-
stvo, da se je delalo tu na svojo ro-
ko, proti volji strankinega vodstva.
Nismo proti kritiki, a kritika se mo-
ra vršiti na pristojnih mestih in v
pristojni obliki. Kdor tega ne raz-
ume, tega moramo odkloniti iz svo-
jih vrst. To pa bomo sami opravili.
Če misli kdo, da je dan s to izjavo
signal za persekucije teh ljudi, potem
moramo proti temu jasno in glasno
poudariti, da protestiramo proti
vsem takim korakom, ker smo v
principu zoper policijske metode, pa
najsi se vrše tudi proti ljudem, s
katerimi moramo strankarske vezi
pretrgati.

To, kar odklanjamo in obsojamo,
so pojavi anarhije. Kakih programa-
tičnih odločitev med takozvano le-
vico in desnico ne mislimo reševati
na ta način. Teoretični programi in
prerekanja so praktično sploh veliko
manj važni, kot se to na prvi pogled
zdi. Kadar sklepamo konkretno o
taktiki, ne moremo preko sveta, ki
nas obdaja; pa naj si je naša filozo-
fija o taktiki kakoršnakoli. Tako
smo videli, da smo prihajali v stranki
dosledaj vključ načelnim razlikam
glede taktičnih možnosti, praktično
prav lahko do enotne taktike. Kar je

treba ostro obsojati in odkloniti ni
oficijelni boljševizem, kakor se je
razvil v Rusiji. Je pa to boljševizem
naše beznice, ki vodi v razdrapa-
nost in anarhijo. Prepričani smo, da
postopajo Rusi s te vrste boljševiz-
mom še vse strožje.

Če nastopamo proti slučajem ne-
discipline z vso odločnostjo, ne po-
menja to nikake odločitve v velikih
taktičnih vprašanjih, v boju med ta-
kozvano levico in desnico. Rekli smo
že, da temu boju, dokler ostane naša
stranka disciplinirana, ne pripisu-
jemo nobene važnosti. Čemu se
predčasno cepiti, ko bo razvoj do-
godkov napravil nasprotja veliko
manj aktualna, kakor izgledajo se-
daj, in ko bo združitev morda kmalu
lažje mogoča in morda samoposedi
umevna. Vključ temu, kar smo napi-
sali, smo mnenja, naj slovenska
stranka v naši jugoslovanski politiki
še čaka in poskusi posredovati, da
se ves jugoslovanski proletarijat
združi.

Povedati in poudariti smo hoteli
le, da mora strankino vodstvo, ki
stranki odgovarja za uspehe in ne-
uspehe, položaj vedno do podrobnosti
obvladati, zlasti ob kritičnih si-
tuacijah.

To se ne pravi zavračati kritiko.
So mesta, kjer se polagajo računi, a
računi se ne polagajo vsak dan.
Brez zaupanja ni politike.

Ko smo zapisali to, nam ni pri-
hajalo na misel braniti kogarkoli. Ni
prijetno stati danes na odgovornih
mestih in če bi šlo za osebe, bi za-
pustil ta mesta gotovo vsak rajši
danes, nego jutri. Ne govorimo za
osebe, — ki se lahko itak menjajo.

Branimo red in disciplino v pro-
letarski armadi v globokem prepri-
čanju, da ima proletarijat veliko
bodočnost le tedaj, ako postane arma-
da, da pa nima nobene bodočnosti,
ako postane tolpa anarhističnih in ne-
brzdanih elementov.

Stranka je močna dovolj, da bo
vzdržala red in disciplino v svojih
vrstah in je odločena, da pomeže z
vsakomur, ki bi zanašal v naše vr-
ste nalašč in zavedno prepre, ki so
za delavstvo nepotrebni in mu ško-
dujejo. Pozivljamo načelnike in od-
bore naših organizacij, da nastopijo
proti osebam, kojih delo in govorje-
nje je naperjeno proti enotnosti in
solidarnosti v vrstah zavednega
slovenskega proletarijata.

Protičeve fantazije.

Belgrajska vlada je unikum med
vladami. To smo se že prepričali;
zakaj vsa državna politika se giblje
v vodah, ki državljanom vobče ni-
kakor ne more ugajati. In ne čudimo
se možem, ki sede tam doli v Belem-
gradu v ministrstvu, ker so to ljudje

z malo izjemami brez modernih na-
zorov, rekli bi, možje srednjeveške-
ga kova, ki nimajo o novodobnem
javnem življenju in prav posebno pa
ne o socializmu prav nobenega poj-
ma. Celo »Slovenski Narod« bere
včeraj Protiču levite, kaj je vse za-
grešil in kako trdovraten je v svojih
sklepih, ter kako vse prepreči, kar
meni sam, da ni umestno. Protič
sklepe, ki mu ne ugajajo, sploh ne
izvrši, pa če jih vlada in stranke de-
setkrat sklenejo. S tem je torej ugo-
tovljeno tudi od strani liberalcev, to,
kar smo mi že nešteto krat trdili, da-
si je doslej trdil »Slovenski Narod«
vedno drugače.

Kakšne pojme ima Protič o de-
lavstvu v Jugoslaviji pove prav raz-
ločno njegovo glasilo »Samouprava«, ki izvaja:

»Kakor so v gospodarskem živ-
ljenju nam potrebni delavci, tako je
tudi delavcem potrebno delo vseh
nas ostalih, ker tvorimo mi ostali
ogromno večino našega naroda, saj
je znano, da šteje v naši državi de-
lavstvo samo 1—2% vsega prebi-
valstva. Manjšina pa mora spošto-
vati voljo večine vse dotlej, dokler
ona sama ne postane večina. Komur
v naši državi ne ugaja, in kdor neče
izpolnjevati volje večine, se lahko iz-
seli, kdor noče izpolnjevati zakonov,
naj si sam pripiše posledice. Vpra-
šamo, da-li je možna kakršnakoli
urejena država, v kateri bi mogel

vsak posameznik krojiti zakone po svo-
ji volji? Na ta način bi bila onemo-
gočena vsaka civilizacija. Radi tega
je vsako takšno gibanje, ki računa s
stavkami, korak nazaj v barbarstvo.
Naglašamo vnovič: komur v naši državi
ne ugaja, naj odide tja, kjer mi-
sli, da se mu bo bolje godilo. Naš na-
rod je v svoji borbi za osvoboditev
in ujedinenje žrtvoval že toliko, da
je naša dolžnost, da skrbimo za to,
da ga v bodoče za vsako ceno obva-
rujemo vseh novih žrtv, ki bi lahko
nastale zanj, ako bi trpel razne ne-
mire, izgrede in zmede.»

Tako torej! Komaj 1—2% vsega
prebivalstva šteje delavstvo v Ju-
goslaviji. Ne vemo, koga smatra go-
spod Protič za delavstvo. Ali ni de-
lavcev industrijalni in kmetijski dela-
vec, ali ni delavec mali kmet, obrt-
nik, uradnik, zasebni in državni, uč-
itelj, redar, celo orožnik in vojak?
Ali ne tvorijo ti sloji večino v državi?
In tel večini, ki producira, hoče
dopovedati Protiču, da so njemu in
njegovi družbi sic. delavci potrebni,
a obenem jim kaže vrata in leče. Ta-
kega moža ima belgrajska vlada na
čelu.

Da Protič ni mož na svojem me-
stu, nam priča razvoj notranje-poli-
tičnih razmer, zato smatramo, da bi
bil skrajni čas, da večina v državi
pokaže ministrskemu predsedniku,
ki nastopa proti ljudstvu in pravkar
navedeni tonu — vrata.

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija.

VOLITVE V KONSTITUANTO.

LDU. Belgrad, 29. »Pravda« do-
znava, da se bodo vršile volitve v
narodno ustavotvorno skupščino na-
šega kraljevstva meseca marca 1920,
ker je verjetno, da bodo do tega ča-
sa definitivno rešena naša zunanja in
notranja vprašanja, kakor tudi vpra-
šanja splošne demobilizacije.

Kriza v ministrstvu.

LDU. Belgrad, 29. »Epohia« pri-
naša nastopno vest o ministrski kri-
zi: Naša vest o krizi je točna in se
kriza razvija dalje. K temu poročilo
je naše nadaljnje izvestilo: V kroglj
radik. ne pripisujejo krizi velike važ-
nosti, a obstoji tendenca, da se po
sestanku narodnega predstavništva
izvrši nova formacija kabineta. Vče-
raj je bila ministrska seja, na kateri
se je razpravljalo vprašanje o krizi.
Med tem se tej krizi pripisuje velika
važnost zato, ker je nastala v ure-
nutku, ko ni bila tu niti krona niti
narodno predstavništvo. Našo vest
od nedelje izpopolnjujemo v toliko,
da kriza ni posledica spora med mi-
nistrskim predsednikom Protičem in
ministrski samostalne skupščine, torej
ni strankarska, temveč splošna.

Dobava lokomotiv.

LDU. Belgrad, 29. Vrše se poga-
janja za nabavo 30 velikih ameriških
lokomotiv za normalno-tirne želez-
nice, da se na ta način odpomore na-
šim potrebam in pomanjkanju loko-
motiv. Istotako se vrše pogajanja za
nabavo vagonov in lokomotiv osko-
tinskih železnic za vse kraljevstvo.

Trgovski dogovor z Rumunijo.

LDU. Belgrad, 29. Dosežen je po-
polen sporazum glede trgovskih
zvez z Rumunijo in stopi takoj v
veljavno. Ta sporazum bo v veljavi
do sklepa definitivne pogodbe z Ru-
munijo. Kakor znano, obstoji toza-
devni dogovori že tudi z Grško.

Po svetu.

10 MILIJARD POSOJLO ITALIJI.
LDU. Rim, 28. (DunkU.) Agenzia
Stefani poroča: V senatu je izjavil
ministrski predsednik Nitti, da je
vlada odločena vzdržati potrebni no-
tranji red. Italija potrebuje za pre-
skrbo s potrebnimi surovinami v ino-
zemstvu kredita 8 do 10 milijard. Na-
dalje izjavlja, da soglaš s predlagani-
m zaupnim dnevnim redom, ki je
bil soglasno sprejet. — Zbornica je
sprejela proračunski provizorij do
31. decembra t. l.

LISTEK.

August Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht.
(Dalje.)

Ta knjiga hoče odstaviti moža in ga na-
mestiti z žensko, s tem, da se zopet uvede ma-
triarchat; hoče pravcega gospodarja stvarstva,
ki je izumel civilizacijo, razširil blagodat kul-
ture, ustvaril velike misli, umetnosti, poklice,
vreči s prestola, da se povzdignejo bedaste
ženske, ki pri stavbi civilizacije, ne glede na
neznatne izjeme, niso bile prav nič udeležene.
To je bilo zame izzivanje mojega spola. Že mi-
sel sama, da bi videl te inteligence železnega
stoletja, ta človeku podobna bitja, te polopice,
to čredo škodljivih živali »povzdignjene«, je
dvignila v meni mojo možko zavest. In čudno,
ozdravel sem od svoje bolezn, ko sem začu-
til v sebi to silno mržnjo proti neprijateljici, ki
je s svojim dugom daleč pod menoj in me zelo
nadkriljuje samo s celotnim pomanjkanjem
morale.

Ker mora v borbi dveh ljudstev ostati zmaga-
valec tisti, ki je manj pošten in bolj popal;
ker so razgledi, dobili bitko, zelo dvomljivi za
moža, ki mu je nujno spoštovanje do žene,
in ki bi pušča toliko prostega časa, da se za boj

lahko bolje oboroži, sem se resno bavil z vpra-
šanjem. Oborožil sem se za to novo borbo in
skoro nato pričel pripravljati knjigo, ki naj bi
služila kot rokopis, katero zalucim emancipi-
ranim ženskam v obraz, tem bedakinjam, ki
zahtevajo prostost za ceno možkega suženj-
stva.

Približevala se je pomlad in midva sva za-
menjala stanovanje. Kmalu sem se nahajal v
neke vrste vica, kjer me je strašilo petindvaj-
set žensk in mi nudilo potrebno snov za mojo
knjigo proti tem nespametnicam, ki si hočejo
prisojiti pravice moža.

Po treh mesecih sem končal knjigo. Bila
je to zbirka zakonskih zgodb. Na čelo sem jim
delal razpravo, v kateri sem izpovedal celo
vrsto neprijetnih resnic takšne sorte.
Žena ni sužnja, ker redi sebe in svoje
otroke z delom svojega moža. Žena ni pod-
jarmljena, kajti narava ji je dodelila usodo, da
stoji pod zaščito moža, dočim izpolnjuje svojo
materinsko dolžnost. Žena možu po duhu ni
enakopravna, dočim mož ne more roditi otrok.
Žena je pri velikem kulturnem delu odveč, ker
razume mož svojo stvar bolje nego ona. Po
razvojnem zakonu so otroci tem krepkejši, čim
večja je razlika med spoloma. Torej je »ma-
skulinizem«, enakopravnost spolov, zaostalost,
bedastoča, poslednji sen romantičnega in ide-
alnega preustrojitelja družbe.

Žena, nujni dodatek možu, duševna stva-
ritev moževa, nima do moževih pravic nobene

pravice, ker tvori samo številno »drugo polo-
vico« človeštva, a pomeni v razmerju samo še-
sto šestino. Žene torej ne smejo tirjati zase
pravic na delovnem trgu moža, dokler je ta
dolžan, hraniti ženo in otroke. In ne sme se
pozabiti: vsakokrat, ako se vzame možu
služba, bo ena stara devica ali prostitutka več
na svetu.

Lahko si je približno predstavljati, kako
silen je bil gnev »maskulinistov« in kakšno
strahovito zvezo so napravili, ako povem, da so
zahtevali konfiskacijo knjige in vprizorili av-
torju proces.

Zal niso imeli dovolj duha, da bi ta napad,
ki so ga popačili v obžolto radi motenja vere,
dobrevali uspešno do konca. (Že do stopnje
»verstva« so dvignili ti brezspolneži svoje be-
dastočel)

Marija se je odločno upirala moji nameri,
da bi sam potoval na Švedsko; zakaj, da bi
vzel s sabo vso svojo rodbino, mi niso dovo-
ljevala moja sredstva. V bistvu se je bala, da
se ne bi izmuznil njenemu strogemu nadzor-
stvu; še bolj nemara, bi se z mojimi nastopom
pred sodiščem pred občinstvom vse slabe go-
vorice, ki jih je raztrosila glede mojega dušev-
nega stanja, razblinile v laž.

Obotela je, ne da bi mogla določiti svojo
bolezen. Ostala je v postelji. Vzlic temu sem
se odločil, da se osebno javim pred sodiščem.
Odpotoval sem.

Pisma, ki sem jih pisal tekom tistih šest
zopernih tednov, ko mi je pretila obsoba od
dveh let prisilnega dela, so bila polna ljubezni,
ki se je potem razdalje in celibata zopet vzbudi-
la. Moji preutrujeni možgani so jo zrl v pes-
niški luči in odevali njen obraz z blestečo glo-
rijolo; vzdržnost in hrepenenje jo je odevalo v
belo oblacilo angelja-varuha. Vse nizko, grdo,
hudo je izgnilo; znova se je javila madona mo-
jih prvih ljubezenskih sanj. Da, v nekem inter-
vjuu sem priznal svojemu staremu tovarišu,
ki je žurnalist, »da sem pod vplivom svoje
dobre žene postal ponižnejši in čistejši«. Ne-
mara je to priznanje krožilo po časopisju zdru-
ženih kraljevstev.

Ali se je morala smejeti, ko je to brala, ve-
rolomnica!

Občinstvo se je vsaj zabavalo za svoj
denar.
Marijini odgovori mojim ljubavnim pis-
mom so pričali o živahnem zanimanju, ki ga je
gnojila do gospodarske strani zadeve. Toda v
isti meri, ko so rastle ovacije, ki so mi jih izra-
žali v gledališču, na cesti, pred sodiščem, je
menjavala svoje mnenje, imenovala sodnike
bedaste in obžalovala, da ne sedi med po-
rotniki.

Mojim ljubezenskim izjavam je odgovar-
jala s hladnim izogibanjem; v približja razno-
trivanja se ni spuščala, temveč se je omeje-
vala na to, da je neprestano ponavljala besede
»razumeti se, pojmiti se«. Najino zakonsko ne-

Nemška narodna skupščina o porazu.

LDU. Curih, 28. (Brezlično.) Nemška narodna skupščina se že nekaj dni bavi z vprašanjem odgovornosti za strašni poraz, ki ga je utrpela Nemčija.

Položaj na ogrsko-rumunski meji.

LDU. Nauen, 28. (Brezlično.) Ogrsko-rumunsko armadno poveljstvo poroča z dne 26. t. m.: Da se izognemo boju z večkratno rumunsko premočjo, smo v polnem redu in brez izgub umaknili svoje čete do Tise. Szolnoko mostiče in črta reke Tise sta v naših rokah. Majhni češki oddelki so zasedli več krajev v nevtralnem pasu in s tem kršili premirje.

Šopronski okraj za Bela Kuna.

LDU. Budimpešta, 28. (Brezlično.) Ljudski poverjenik za zunanje posle Bela Kuna je prejel napotno brzojavko: Nemški govorci proletarijata šopronskega okraja je povodno odstopitve nemških krajev Nemški Avstriji sprejel soglasni sklep, da ostane zvest ogrski vladi svetovni in da se bo z orožjem v roki bojeval proti priklonitvi k novi imperijalistični in kapitalistični državi in da bo branil svojo svobodo.

Angleška kršila mednarodno pravo.

LDU. Nauen, 28. (Brezlično.) Španski listi so že večkrat žigosali kršitev mednarodnega prava po Angliji v primeru Kiesewetter. Tudi izvajanja, ki jih je »Deutsche Allgemeine Zeitung« v tej zadevi priobčila v svoji izdaji z dne 8. julija, odobravajo vsi španski listi vseh strank. Dnevnik »X El Diario« opozarja na obljubo, ki jo je dala angleška vlada, da se na Španskem interniranim nemškim častnikom dovoli odpotovanje. List zahteva odločno, naj španska vlada vztraja na obljubi, ki ji jo je bila dala angleška vlada.

Proces o umoru ministra Niringa.

LDU. Nauen, 28. (Brezlično.) Po daljšem procesu zaradi umora saksonskega vojnega ministra Niringa je bila v soboto zvečer razglašena obsodba. Tost obtožencev je bilo obsojenih v večletno ječo, pet oseb pa je bilo oproščenih.

Agrarna reforma na Poljskem.

V poljskem parlamentu se bje hudo boj za agrarno reformo. Socialisti in mali kmetje imajo težko delo napram združenim »slehti« in cerkvi. Slehta (plemstvo) brani svoje posestvo z natančnimi zgodovinskimi podatki, cerkev pa z raznimi »cerkvenimi privilegiji«. V eni poslednjih sej je poslala desnica varšavskega parlamenta v boj proti agrarni reformi nadškofa Teodoroviča. Ta je v svojem govoru reknel med drugim: »Cerkveno last jasno branijo predpisi o kanoničnem in cerkvenem pravu in vsakega vernega katoličana je dolžnost, te predpise priznati, če poče zaiti v protislovje s svojim lastnim prepričanjem. Ta reforma je nasilje in tatvina cerkvene lasti. Cerkev je zato že protestirala proti taki kršitvi pravic in ne smatra je za naveden, ampak za svet rop, in to zapada cerkvenim kaznim. Proti tej krivični kršitvi zasebne lasti moramo glasno in energično protestirati in če to ne bo pomagalo začnemo s cerkveno vojsko«.

O tem govoru menijo socialistični listi, da je to nezasišen teror cerkve proti ljudstvu. To bo privedlo do depopulariziranja duhovščine v oči ljudstva in klerus si kopje sam sebi grob. Drugače je pa na Poljskem slabo. Vojska v Galiciji, na Litvi, prepri v Sleziji, Poznańskem in drugod pripravljajo poljsko ljudstvo v revščino. Premoga primanjkuje in malopoljska industrija stoji

Kolčak v nemilosti.

Naši meščanski listi sedaj že nekaj tednov sem zopet pripovedujejo o skorajšnjem padcu ruske sovjetske vlade. To delajo že neprenehoma dve leti in sedaj jim je zopet vse izpodletelo. Pripovedujejo nam vse mogoče o Kolčakovih »zmagah«; tega tirana, ki hoče na Rusiji obnoviti carski režim, postavljajo v nebesa kot osvoboditelja Rusije.

Poročila sovjetskega urada so naznanila že pred nekaj tedni, da zmagalet komunisticne armade nad Kolčakom; ampak kdo bo pa komunistom verjel? No, sedaj so pa prišla tudi že iz Stockholma — torej iz mesta, odkoder se redno razpošiljajo najbolj lažljivi telegrami o porazih rdeče garde — obupna poročila, ki z zavijanjem priznavajo, da so porazili ruski komunisti Kolčakove bande, da se te v neredu umikajo ter da se na kako ofenzivo sploh misliti ne more. V največji sili se je obrnil Kolčak na poveljstvo ententnih armad v Archangelsku, toda to pomoč odklanja ter pravi, da je bila večina ententne vojske poslana domov in ostanek okroglo 10.000 mož je pa nezanesljiv. Tako izgledajo poročila v luči resnice.

Naša buržoazija piše v svojih glasilih o zmagah nad ruskim socializmom, ker misli pri tem tudi na socializem sploh. Toda rusko delavstvo bo kljub vsem — »Slov. Narodom« in enakim zmagovito izvajalo socialno revolucijo.

Meščanske laži proti socialistom.

V ententnih državah so se enako kot pri nas razvile naslednje razmere: Buržoazija besno napada socializem v strahu pred izgubo svojih koristi in svojega imetja. Pri tem se poslužuje povsodi enakih metod. Socialiste zmerja z boljševiki, podtika jim, da delajo za Nemce ter da so podkupljeni. Kakor mi v naših meščanskih listih, berejo enake napade tudi francoski socialisti v listih francoskih kapitalistov.

Sodrug Cachin odgovarja v »Humanité« patrijotičnim francoskim meščanom na te napade tako-le: »Ogabljeni boji proti vodjem proletarijata in proti proletarijatu, ki namerava protestirati proti mezdam in slabemu ravnanju s stavko, se nadaljuje. Vsaka delavska akcija je za naše meščane prodana sovražniku in tujim agentom, vse je podkupljeno z nemškimi zlatom itd. Ravno najreakcionarnejši listi, ki so za ustanovitev kraljevstva in branilo koristi vojnih dobijkarjev, (rosijo o socializistih najesramnejše laži. Vsi ti patriotje lažejo načeloma. Oni vedo, da so socialisti poštenjaki, oni so o tem prepričani. To si tudi med seboj priznavajo: toda oni poznajo tudi moč laži, s katerimi varajo svoje bralce, ki brez vsake kritike verjamejo njihovim izmišljotinam.

Moralo meščanskih listov pre-dobro poznamo. Polni so sramote in

v zadnjih letih varujejo vojne dobijkarje.

Sodrug Cachin! Pri nas je ravno tako!

Jeseniška krajevna konferenca strokovnih organizacij.

(Konec.)

Sodr. Mihevc, kot poročevalec k tretji točki dnevnega reda, je govoril o nalogah organizacij v bodočnosti ter povedal, koliko dela nas še čaka.

Naloga današnje konference mora biti, da si ogleda nekdanja storjena napake in jih poskuša popraviti. Akoravno je na Jesenicah 1600 članov, vendar taktika ni pravilna. Taka močna organizacija bi morala imeti vso moč v svojih rokah. Morala bi predstavljati forum, ki dirigira vso politiko na Jesenicah. V občini nimate nobene moči, nasprotniki vas sučejo kakor hočejo. Ubrati le treba druge strune. Niti tega ni, da bi našli v jeseniških brivnicah kak socialističen list, medtem ko je drugih dosti. Tudi gostilničarji na Jesenicah in na Savi nimajo naročenega »Napreja«, akoravno sestoji pretežna večina obiskovalcev, le iz delavstva. To so mali, pa vendar pomembni nedostatk, ki jih je treba odpraviti. Ta vaša popustljivost se zna britko maščevati, ker se vam lahko pripeti to, kar se je zgodilo v ljubljanskih strojnih tovarnah in livarnah, ko je ravnateljstvo slovenskih podjetij poslalo na Dunaj po nemške delavce, in to sedaj, ko so slovenski delavci brez kruha.

Naša naloga ni napadati tuje organizacije, marveč učiti ljudstvo, pokazati svetu, da se ne strinjamo s takim družabnim redom. Povedati moramo našemu kmetu, da smo mi sami polnili 4½ leta strelske järke, da je bil tam le kmet, delavec in duševni proletarijat, medtem ko so kapitalisti sedeli doma za pečjo.

Kapital je vsestransko dobro orientiran in se upira na močne bajonete. Boji bodo težki in to zato, ker je mladi jugoslovanski kapital bolj infamen in bolj nenasiten in izrablja situacijo, dokler ljudstvo ne pride do zavednosti. Združite se za boj v močno armado proletarijata!

Pred enim mesecem je »Naprej« prinesel objavo, da je naša stranka sklenila delovati skupno z drugimi strankami. Zavezali smo se, da ne bomo napadali drug drugega. Klerikalci in liberalci so nam zopet pokazali, kako praktični da so v agitaciji. »Slovenski Narod« ni napadal, zato je pa toliko bolj infamno hujškalo »Jugoslavija«; tako je tudi »Slovenec« prenehal z napadi, zato so nas pa toliko bolj izživali drugi klerikalni listi, kakor »Naša Moč«, »Domoljub« itd. V naših listih naj ne bo prostora za hujskanje! Naloga naša mora biti podučevati narod, pripraviti ga na neizogiben boj, organizirati vsakega posameznika, poučiti ga, da bo zaveden socialist in neustrašen bojevnik v boju proti kapitalizmu. Če hočemo streči imperijalizem in zlomiti silo bajonetov, moramo biti na to pač dobro pripravljeni in ne pozabiti, da so volitve v državni zbor pred durmi. Naš glas mora prodrati v zadnjo vasico, v poslednjo koč, ter povedati ljudstvu, da smo tudi mi tisti, ki imajo pravico v državnem zboru v Belgradu kovati zakone, in ne samo kapitalisti, frakarji in advokati. To je naša naloga.

Sodrug Zugwitz vam je omenil sodruga Železnikarja. Celih deset let je bil v leči na Zgornjem Avstrijskem, akoravno sam ni vedel, zakaj je v leči, kakor tudi tisti ne, ki ga je obsodil. Dogodki v Borovljah in Bistrici nam dokazujejo, da gotovi elementi zopet hočejo vrniti tiste »Železnikarjeve čase«. Zato je treba iti na delo! Oglejmo si dobro, kaj delajo nasprotniki.

Sodrug Dražil iz Ljubljane poudarja važnost izobraževalnih društev. Izobrazba je najboljšo orožje proti kapitalu. Naš sedanji parlament je sestavljen iz samih kapitalistov, kateri streme za tem, da bi kar največ izželi iz malega človeka. To nam tudi dokazujejo velike carine na najpotrebnejše stvari, kot sol in sladkor. Cena sladkorja boče n. pr. 16—20 kron za kilogram, ker boče sama carina znašala 12—16 K. Naš cilj mora biti, odpraviti vse krivice, kar je mogoče le s pomočjo treznomislečega in izobraženega delavstva.

Predsednik prekine konferenco ob 12. uri in naznani, da se ista nadaljuje ob pol 14. uri.

Ob pol 14. uri otvori predsednik konferenco in podeli besedo sodrugu Marčiču iz Jesenic, ki predlaga sledečo resolucijo:

»Današnja konferenca sklene, da naj se vse politično delo stranke, ter vsa agitacija na Orenjskem koncentrirajo na Jesenicah in v Trziču. Ta dva okraja naj stopita v stik in si določita meje, do katere boče segal delokrog ene in druge organizacije teh dveh okrajev.

Ravnatoka naj bo naloga vsake izmed teh organizacij, da razširja po možnosti delavski tisk, osobito lista »Naprej« med delavstvom, »Ljudski Glas« pa med kmetiskim ljudstvom. Pričeti je treba takoj z agitacijo, posebno med kmetiskim ljudstvom.

Rezolucija je bila soglasno sprejeta. Meja se je določila tako, da spada v delokrog organizacije na Jesenicah: Radovljica, Bohinj, Podnart, Kropa, Rateče in eventualno tudi Borovlje in Bistrica na Koroškem. V delokrog organizacije v Trziču: Begunje, Brezje ter vse vasi vzhodno in severno od Trziča.

K četrti točki dnevnega reda poudarja sodrug Marčič važnost tiska. Vsak organizirani delavec naj bo naročnik vsaj enega lista, ker je časopis tisti faktor, iz katerega more dobiti delavec svojo vsakdanjo duševno hrano, ker je njegov učitelj. Ape-lira na udeležence, da bi se zavzeli za razširjanje časopisov »Naprej« in »Ljudski Glas«. Akoravno imamo na Jesenicah preko 300 naročnikov, vendar je to število proti številu članov organizacije, katerih je preko 1600, veliko premajhno. Stremiti moramo za tem, da povzdignemo naš tisk in sredstvo za povečanje listov so naročniki.

Sodrug Bukovnik iz Trziča predlaga, da se preskrbi kolporterja za časopise v Trziču, kjer se dnevno prodaja okolo 50 naših listov, v nedeljo pa do 200.

Sodrug Soušek iz Trziča apelira na žene, da naj se bolj zanimajo za časopise in v tem zmislu upivajo na svoje močje.

K peti točki dnevnega reda je podal sodrug Hladnik kratko poročilo o socialnem zavarovanju, o važnosti in velikem pomenu istega. Sodrug Gabrijel predlaga, da se povabi v kratkem sodruga Kocmurja na Jesenice, da pojasni delavstvu bolj obširno celo delavsko zavarovanje.

Pri šesti točki dnevnega reda se je razvila živahna debata. Med drugimi je sodrug Bukovnik postavil predlog, da naj organizacije stremijo za tem, da se bo doseglo znižanje cen živilom, ne pa da se žene yse za povišanjem plač.

Ko se ne oglašijo nihče več k besedi, se predsednik zahvali za mnogobrojni obisk s pozivom, neumorno širiti idejo socializma od hiše do hiše, učiti nevedne, pojasnjevati namen organizacije tudi nasprotnikom. Priporoča širjenje časopisja in zaključi ob 16. uri konferenco.

Belgrajska vlada demisijonira.

Protič je v seji ministrskega sveta tolkel s pestjo po mizi in psoval svoje tovariše ministre, ker je objavila »Demokracija« zadevo o krizi med srbsko vlado in rimsko stolico zaradi imenovanja jadrkovskega škofa. Razljutil se je kakor pruski Hoffmann v Brest Litovsku, ki je razbijal s sablo po mizi, ter ozmerjal ministre, da ne čuvajo tajnosti sej ter končno izjavil, ko so ogorčeni ministri protestirali proti takemu nastopu, da pada demisijo, čim se vrne prestolonaslednik v Belgrad. Ne-dvomno je, da Protič pada demisijo in z njim celotna vlada.

Sedanja koalicijska vlada je bila čuden stvar. Protič pripada staroradikalni stranki, ki šteje v predstavništvu 62 poslancev in ima v ministrstvu le 3 svoje ljudi. Največja stranka v predstavništvu je demokratska, za njo narodni klub, potem jugoslovanski klub in socialisti demokracije (ki niso zastopani v vladi). Iz tega je razvidno, da si je Protič z Ninčičem znal ustvariti v vladi precej trdno pozicijo, in oba sta vladala z JDS proti volji političnih strank, ki jih je Protič hipnotiziral s svojim energičnim nastopanjem.

Sedaj je konec slavne Protičeve vlade. V nekonolidiranih razmerah, ki jih je Protič negoval, je politično obzorje še bolj nejasno kot je bilo kdaj prej, zato razrešitev te krize ne bo lahka stvar in se utegne vleči dalje časa.

Ne bomo žalovali po tej vladi. Rigorozno zatiranje svobode, preganjanje zaupnikov organizacij, persekucije, preki sod, vojno stanje in vsi ti blagoslovi, ki nam jih je naklanjal ministrski predsednik v teku časa, nas ne morejo pripraviti do tega, da bi točili solze po njem. S pomočjo liberalcev je vladal ta »radikal« v prvi vrsti. In prav mogoče je, da bo še zasnubil svojo priateljico JDS in SLS.

Kratka zgodovina naše samostojnosti nam je dokazala, da je jugoslovanska buržoazija, ki danes vlada nad jugoslovanskim ljudstvom skrajno reakcionarna in nesposobna za vladanje, skrajno krivična in brutalna napram pravičnim ljudskim pravicam.

Zato je popolnoma prav, da odstopi, pa naj pride, kar hoče.

Vabilo na naročbo.

Vse one cenjene naročnike, ki jim poteče koncem meseca naročnina, prosimo, da jo pravočasno obnove. Stari naročniki izven Ljubljane naj to store potom poštnih položnic, ki so jih prejeli te dni, novi naročniki pa, ki ne razpolagajo s položnico, naj to store potom poštne nakaznice. — Vsakogar, ki pošlje naročnino, pa prosimo, da pripomni, je-li že star ali nov naročnik, kar

srečo je zvrčala na to, da je nisem nikoli umel. In jaz bi prisegel, da mi ona razumela niti besedice od govorice svojega učenega pesnika.

Med njenimi pismi je eno, ki vzbuja moj stari sum. Dal sem ji umeti, da bi najraje po-ysem ostal v inozemstvu, ako bi se že enkrat izmuznil rokam sodišča.

Razvnela se je, psovala me, pretila mi, da mi odreče svojo ljubezen, apelirala na moje sočutje, metala se pred mano na tla in me rotila pri spominu moje matere; pisala je, da jo ob misli, »da bi nikoli več ne videla svoje domovine (ne Finlandije)«, stresa ledena groza od temena do nog; vsled te misli bo umrla. Jaz pa sem se vpraševal:

Cemu ta groza ob tej misli?

Do danes si še nisem znal pojasniti tega.

Slednjič me je sodišče oprostilo. Na banketu, ki so mi ga dali, je nekdo — kakšna tro-nija! — napil Mariji, »da me je pregovorila, da sem se osebno javil pred sodiščem.«

To je bilo pač prekrasno!

Povrnil sem se v Genf, kjer je bivala moja rodbina tekom moje odsotnosti. V moje veliko presenečenje sem našel Marijo, ki je enomer pisarila, da je bolna in v postelji, na kolodvoru, čilo, zdravo, samo malce raztreseno.

Kmalu sem se zopet počivil in večer ta mažena noč sta me oškodovala za vse, kar sem prenesel.

Naslednjega dne sem videl, da stanujemo v hotelu, ki je bil poln študentov in lahkotnih ženščin. Ko sem poslušal njih biebentanje, se mi je zdelo, da razumem, kako da je Marija našla nad tem svoje dopadajenje, da je v tej sumljivi družbi igrala karte in popivala. Rani-la me je zoperna zaupljivost, ki je vladala toda. Marija se je izigravala napram študentom kot »mamica« (vedno zopet njena stara igra). Z našlabbšo žensko se je spoprijateljila; predstavila mi jo je; bila je to velika svinja, ki je prihajala pijana k mizi.

In v tem lupanarju so bivali moji otroci šest tednov! In mati ni videla ničesar, ker ni sama imela nobenih predhodkov več! In njena bolezen — ki je bila hujšena — je ni ovirala, da ne bi prisostvovala sumljivim družbam teh dvomljivih ljudi!

Ko sem povzdignil svoj glas, me je kar na kratko odpravila, češ, da sem samo ljubosumen, konservativen, aristokratski...

In prejšnje borbe so se znova pričele.

Novo sporno vprašanje je stopilo zdaj med nati: vzgoja otrok. Pestunja, kmečko dedke, ki ni imela niti najnavadnejšega znanja, je bila imenovana za vzgojiteljico in je zakrivila, v sporazumu z materjo, največje-bedarile. Obe ženski ste bili zelo leni in ste spali radi do belega dne. Vsled tega so bili otroci obsojeni, da so bdeli znotraj v svojih posteljah: in ako so

na vsak način hoteli vstati, so bili tepeni. Ko sem to videl, sem stopil vmes; brez posebnih ozirov sem napravil budnico v otroški izbi in z veselimi vzklili so me pozdravili kot svojega rešitelja. Moja žena se je sklicevala na svojo osebno prostost — ki je obstojala v tem, da je uklepala prostost drugih. To me ni re-nilo.

Monomanija slabotnih in podrejenih duhov, ki hočejo napraviti enako, kar ne more nikoli biti enako, je istočasno povzročala v moji rodbini grozna opustošenja. Moja najstara hčerka, rano dozorelo dete, je bila od vedno vajena, da je listala po mojih ilustriranih knjigah in je še nadalje življala pravice prvorojenke. In ker nisem hotel dovoliti iste predno-sti tudi mlajši hčeri, ki še ni znala ravnati z dragimi knjigami, je trdila mati, da sem krivičen.

— Vse mora biti enako, je govorila.

— Vse? Tudi mera pri oblekah in čevljih?

Odgovora sem zastoj pričakoval. Sledila je mesto njega takojšna obdolžitev, da sem »be-dast«.

— Vsakemu po zmoglosti in zaslužnju! To za starejšo in to za mlajšo!

Toda ona ni hotela umeti in tako sem bil jaz »nelvarežen« oče, ki sem mlajšo »sovražil«.

Da povem po pravici, starejša mi je bila simpatičnejša, ker je budila v meni spomine prvih lepih dni mojega življenja in ker je po-stala že nekoč razumna: nemara tudi, ker

je bila mlajša rojena v dobi, ko sem že pričel dvomiti o materini zvestobi.

Sicer pa se je materina »pravičnost« javljala v popolnem ravnodušju napram deci. Bila je vedno kje okrog, ako ni spala. Ostala je otrokom tuja in zato so se okenili mene: njih ljubezen do mene je postala nazadnje tako velika, da je vzbujala v materi ljubosumnost. Da bi jo preprečil, sem dal navadno materi igrače in slaščice, ki sem jih prinášal, da jih je razde-ljevala in da bi ji na ta način pridobil ljubezen otrok.

Tako so resnično otroci izpolnjevali del mojega življenja in v temnih trenutkih, ako me je omalodušila moja osamljenost, me je dotikanje s temi malimi bitji zopet priklenilo na življenje in hkrati na mater. Radi otrok je bila vsaka misel na ločitev nemogoča; in to je bilo usodno zame, zakaj bil sem na poti, da se dam popolnoma podjarmiti.

III.

Posledice napada, ki sem ga naperil proti šancam »maskulinistov«, sem vedno bolj občutil. V švicarskih časopisih so me tako silno napadali, da mi je postalo bivanje neznosno. Pre-povedali so prodajo mojih knjig in tako sem zbežal, preganjan od mesta do mesta, na Fran-cosko.

(Dalle prihi.)

prilicni upravi mnogo dela. — »Napreje« stane za celo leto 72 kron, za pol leta 36 kron, za četrt leta 18 kron, za en mesec 6 kron.

Priloge in širite »Napreje« med znanci in prijatelji, da se še bolj razširi list in ž njim socializem.

Dnevne vesti.

Ethin Kristan izvoljen v narodno predstavnstvo države SHS.

Glasilo ameriških Slovencev »Prosveta« z dne 25. junija 1919 prinaša naslednje poročilo iz tajništva »Jugoslovanskega Republičanskega združenja«:

Brat Ethin Kristan je dobil od sodruga Prepeluha in Golouha iz Pariza sledeče obvestilo:

Po nalogu iz domovine Vas morava obvestiti, da ste izvoljeni v narodno predstavnstvo države SHS, v katerem ima Jugoslovanska socialistična stranka iz Slovenije še sledeče zastopnike: Sodrug Anton Kristan, Cobal, Kopač, Petejan in dr. Lončar. Stranka je močno narasla in izdaja sledeče liste: dnevnik »Napreje«, strokovno glasilo »Delavec«, glasilo železničarjev »Železničar«, kmečki tednik »Ljudski Glas«, družinski list »Svoboda« in revijo »Demokracija«. Gibanje je zelo uspešno. Notranji politični boj se pripravlja glavno med centralisti in avtonomisti. Na znotraj naša nova država še ni konsolidarna in treba bo mnogo dela. Vaša navzočnost v Narodnem predstavnstvu je zelo potrebna. Pripravlja se organizacija enotne Jugoslovanske socialistične stranke, ki bo obsegala vse naše dežele. Vse notranje razmere v državi so doslej provizorične. Ljudstvo v domovini nestrno pričakuje Vaš prihod.

Brezplačna vožnja po državni železnici ukinjena.

Ministrski svet je na predlog ministra za promet sklenil, da se nikomur več ne izda dovoljenje za brezplačno vožnjo po državnih železnicah v ozemlju kraljevstva Srbija, Hrvatov in Slovencev, marveč, da mora vsakdo zase plačati vožnino odnošno da jo plača ono oblastvo oziroma zavod, za čigar račun in potrebo dotična oseba potuje.

Kljub temu se še vedno obračajo posamezniki in korporacije na ministrstvo za promet s prošnjami za brezplačne vožnje, ki so pogosto priporočene od poudarnih ministrstev ali drugih oblastev. Tem prošnjam ministrstvo za promet oziroma na zgoraj omenjeni sklep ministrskega sveta seveda absolutno ne more ugoditi. Ker pa jemlje reševanje teh prošelj odnosno obveščanje priložnosti ministru oziroma pridelenemu osebo veliko dragoceno, da iz izvršitev drugih važnih nujnih državnih poslov potrebnega časa, je odredilo ministrstvo notranjih del z ukazom P. br. 25.103 z dne 5. julija 1919, da se v bodoče več ne predlagajo ministrstvu za promet prošnje za brezplačno vožnjo in da nobeno oblastvo ne priporoča, niti ustmeno niti pisмено takih prošelj.

Po denar je šel!

Fj. sodrug Kopač! Kar popihal jo je čez mejo. Najprej jo je ubral do Celja, potem po Savinjski dolini in po dravski dolini do Maribora nazaj, tam pa smuk čez mejo v Nemško Avstrijo. Pot je torej jako sumljiva; očitno nas je hotel preslepiti. Toda mi smo ga »pogrnili«. Šel je namreč res v Nemško Avstrijo, ali njegov pravi namen je pa bil Beja Kun, Rusija. Sam sem ga zasledil na železniški postaji v Ljubljani in šilil sem vanj, da mi pove, kam gre, a izvedel nisem. Zdelo se mi je pa stvar sumljiva bolj in bolj, ker me je tako odpravljaj, dasi je še manjkalo celo uro do odhoda vlaka. Poslovim se in se skrijem za steber. In res! Komaj sem bil v svojem skrivajšču, že pripelje voznik poln voz lesenih, močno okovanih kovčegov, ki so bili menda vsi prazni, ker jih je hlapec na Kopačovo povelje kar sam pometal z voza. Kopač je hlapcu stisnil skrivaj v roko 1000 K napitnine. S tem se je poslovil, in ker ga še danes ni domov, verujem in sem prepričan, da se kopije v Leningovem denarju tam kje v boljševiškem rajju. — Če ne verujete meni, pa berite »Jugoslavijo«, ki vedno piše samo resnico.

Drobno.

Prehrana Jugoslovancev na Dunaju. Prejeli smo: Odbor za prehrano Jugoslovancev na Dunaju oddaja živila tamkaj živčnim državljanom Jugoslavije po naslednjih cenah: fižol slabe vrste po 8 K za kg, medtem ko se ga prodaja v Zagrebu po 1 K 50 vin.; jajca po 1 K 50 vin. in med njimi je 10% pokvarjenih.

nih, moka se pa prodaja po 10 K kg. Tako se podpira pri nas znotraj in zunaj države to kužno anarhijo v trgovini!

— Tehnica za dojenčke. Poverjenišvo za socialno skrb nujno potrebuje tehniko za dojenčke za oskrbovalnico za dojenčke na Jesenicah. Kdor bi lahko odstopil proti primerni kupni ceni tako tehniko, naj pošlje ponudbo na poverjenišvo za socialno skrb ali pa se zglozi osebno na poverjenišvo, deželni dvorec, 2. nadstropje, soba št. 127 vsak dan od 10. do 12. dopoldne. Če bi bil pa kdo tako blagohoten, da brezplačno daruje tehniko, temu se poverjenišvo za soc. skrb že vnaprej najtopleje zahvaljuje.

— Zidani most. 20. julija t. l. smo izgubili našega vrliga sodr. Martina Koritnika. Udeležencem njegovega pogreba naj bo tem potom izrečena najskrenejša zahvala. Posebno se zagorskim sodrugom. Pokojni je zapustil ženo in 7 nepreskrbljenih otrok. Obračamo se na naše sodruge s prošnjo za prvo pomoč nesrečni družini, ki se naj pošljejo na kraj, skupino spl. žel. org. v Zidanem mostu.

— Slovensko farmacevtsko društvo vabi svoje člane, da se udeležijo sestanka, ki se vrši v četrtek, dne 31. t. m. ob 20. uri v restavraciji »pri Roži« v I. nadstropju.

— Društvo odvetaških in notarskih uradnikov za mariborsko okrožje je imelo dne 20. julija 1919. ustanovni občni zbor v Mariboru ob številni udeležbi. Pisarnovodja Franjo Moreše otvoril zborovanje. Predsednikom zborovanja se izvoli pisarnovodja Dragotina Gilčvert, ki obširno razpravlja o ciljih društva. Med drugim izjavja: Odlični goriški odvetaš g. dr. Tuma je napisal nekako v »Slovensko Pisarno« poudarjen članek, v kojem bodri odvetaš k zanimanju za razvoj njih uradnikov in slednje k vsrtni organizaciji in stanovski izobrazbi. Zapisal je stavek, ki je za marsikaterega zadnjaška šefa poudarjen: »Jaz vidim v svojem pisarnovodji sodelavca, da se zamoreč z njim posvetovati in mu ni treba ukazovati, kakor podložniku. Treba pa ga je temu primerno plačevati. Čeravno so goriški gg. šefi plačevali že pred vojno pisarnovodjem K 250 do 400 K mesečno in temu primerno tudi ostalo uradništvo, so njih pisarne vendar cvetele. Da se ni italijanski imperijalizem polastil naše sončne Gorice, bi ista sedaj tudi v tem oziru prednjačila razvoju naše organizacije. Po naštetju vitalnih potrebščin in njih cen pred in po vojni, omenivši malo vrednost današnjega papirnatega denarja, preide govornik na razmerje med starim in novim tarifom ter dokaže, da so zahteve odvetaških in notarskih uradnikov iz celjske rezolucije z dne 23. aprila 1919. po vsem opravičene, kar dokumentirajo dnevniški pisarniški izdelki. V nekaterih pisarnah se te moderne in praktične ureditve ni, zato naj se nemudoma upelje tak dnevnik, ki kaže vse delo in zmoglosti uradništva. Predsednik odvetaških in notarskih uradnikov v Celju g. Ignac Založnik, oris bedni položaj celjskih tovarišev, ki jih je dovedel do sklepa, da stopijo v stavko, dokler ne bodo šefi uvideli opravičenost tega eksistenčnega boja. — Po daljši debati, koje so se udeležili tudi pisarnovodje Josip Cilenšek, Franjo Moškon, Karol Troha, Martin Planinšek, Stefan Dergas, Franjo Hrušovar, in drugi so bile soglasno sprejete že objavljene rezolucije, katere se predložijo vladam v Belgrad in Ljubljani ter odvetaškim in notarskim zbornicam. Novi odbor je bil soglasno izvoljen. Dragotina Gilčvert, predsednik; Stefan Dergas, tajnik; Franjo Moškon, blaginik; Franjo Moreše, Pavla Rebel, odbornik; Martin Planinšek, namestnik; Anica Čelan, namestnica. — Nadzorstvo: Hinko Kristof, pisarnovodja v Ptuj; Jos. Lorber, pisarnovodja v Slov. Bistrici. — Članarina znaša mesečno za redne člane z plačo nad 600 K 4 K, od 400 do 600 K 2 K, pod 400 K 1 K, podporni člani mesečno K 4, ustanovniki enkrat za vselej K 100.

Visokošolcem — tehnikom in abiturijentom.

Poziv v rudarske in kemijske študije.

Na jesen tega leta se otvorta na tehniški fakulteti v Ljubljani prva dva letnika oddelkov gradbeniškega, (elektro-) strojniškega, rudarskega in zemljemerskega. Odele nadaljnih oddelkov ni še veljavni doleži, vendar ni pričakovati, da bi se že letos osnoval kemijski oddelki. V doglednem času se imajo sestaviti izpitne komisije tudi za II. državni izpit, tako

da se absolventom tujih šol omogoči zaključitev študijev s polaganjem sklepnih izpitov.

Deželna vlada za Slovenijo je z naredbom z dne 3. julija 1919 izdala ustanovilo za tehniško-visokošolske fondne in je novozastanovi tehniško-visokošolski študijski fond namenila v prvi vrsti za ustanove slušateljem tehniških visokih šol. Naravno je, da se podeljujejo ustanove najprej onim slušateljem, ki morajo študirati v tujini, dokler se njih stroka ali letnik na domačih tleh ne predava. Znano je, da nam vobče manjka inženirjev, pokazalo se je še posebej izredno pomanjkanje na strokovnjakih za naše rudnike in plavžarne. Mnogo rudarsko-uradniških mest je ostalo nezašedenih, le s težavo je mogoče upravljati podjetja, poslovanje rudarskih uradov je sila otežkočeno. Pomanjkanje montanistov je tem občutnejše, ker je naša država bogata na podzemeljskih zakladih, na premoğu in rudah. Jugoslovani so se dosedaj le v prav pičlem številu posvečali rudarskim študijem, čemur je bil poglavitni vzrok pač ta, da so bila skoro vsa rudniška podjetja v tujih rokah in so se nastavljali le tuji inženirji. Domačini pa so se pripuščali le k težkemu delu knapa in težaka. Položaj se je spremenil in treba je, da vzamemo v lastne roke vodstvo in upravo domačega rudništva in plavžarstva. Težave, ki jih povzroča naša uprava pomanjkanje večakov-montanistov je napolnilo deželno vlado, da je po inicijativi podpredsednika gospoda dr. Zerjave započela akcijo tehniških fondov. Nujno potrebno je, da se razmere v rudarski stroki predrugačijo in da se naši visokošolci v čim večjem številu odločijo za rudarske in plavžarske študije, v kar se prvo- in drugoletnikom nudi prilika na ljubljanski tehnik. Da pa se odponoretemu nedostatku že v krajšem času, se pozivljajo slušatelji-strojniki, da prestopijo v drugi letnik rudarskega oddelka, oziroma, če so položili I. državni izpit, v tretji letnik rudarske visoke šole v Pribramu. Tako bi imeli že po dveh letih več novih absolventov-rudarjev. Sluša-telji višjih letnikov rudarske visoke šole v Pribramu naj se v prvi vrsti upoštevajo za državne podpore oziroma ustanove. Ker je treba prigr-lasiti število slušateljev iz Slovenije v najkrajšem času, da se jim zagura prostor na visoki šoli v Pribramu in ev. na drugih rudarskih visokih šolah, se pozivljajo vsi akademiki, ki nameravajo v jesen v Pribramu ali sploh na tujo rudarsko šolo, da se nemudoma prijavijo kuratoriju za tehniško-visokošolski tečaj v Ljubljani.

Med akademskimi poklici se je dosedaj z naše strani zanimarjala osobito tehniška kemija. In vendar moramo misliti na razvoj in napredek kemijske industrije. V tehniški kemiji nimamo danes niti toliko predstavnikov, da bi mogli z njimi zasesti le najpotrebnejša mesta. Želeti bi bilo, da se vsaj nekoliko naših abiturientov zglozi za kemijsko-tehniške študije v inozemstvu, ker na domači fakulteti ni kemijskega oddelka. Tudi slušateljem-kemikom je najprej treba zagotoviti sprejem in prostor na tujih šolah. Zato se vabijo abiturientji, ki se hočejo z vnebo posvetiti tehniški kemiji, da se nemudoma prijavijo pri kuratoriju radi zagotovitve prostora. Istočasno naj bi pa prigr-laseni montanisti in kemiki, ki potrebujejo podpor ali ustanov iz javnih sredstev, uložili tudi svoje primerno opremljene prošnje za delne ali celotne ustanove pri kuratoriju za tehniško-visokošolski tečaj. Kuratorij bo te prošnje odstopil upravni komisiji tehniško-visokošolskih fondov, kakor hitro se ta komisija konstituirala.

Socialistično gibanje v Macedoniji.

Socialistično gibanje in borba macedonskega proletarijata sta se začeli že leta 1894. Že tedaj — pod najkrutejšim Abdul-Hamidovem režimom — je bila ustanovljena v Velesu socialistična organizacija. Delovali je morala takrat pod firmo »ne-deljske šole« in morala tajno propagirati socialistične ideje med macedonskim proletariatom. To delo veseških sodrugov ni ostalo brez posledic. Najboljši dokaz temu je, da je bilo več socialističnih agitatorjev vsled svojega dela za socializem, prisiljenih izseliti se na Bolgarsko. S tem je v istem času prenehalo vsako javno socialistično delo v Macedoniji.

Sele leta 1905 je bilo s pomočjo bratske bolgarske stranke obnovljeno socialistično delovanje in propaganda v Macedoniji. Rezultati so se kmalu pokazali in v vseh večjih mestih kakor v Solunu, Bitolju, Skoplju, Štipu, Velesu in drugod so se osno-

vale sindikalne in politične organizacije.

Po padcu Abdul-Hamidovega režima (l. 1908) je bilo dano delavskemu gibanju več možnosti za aktivnejše delo, in tega leta se je izvršilo tudi že več stavkovnih gibanj v svr-ho izboljšanja delovnih pogojev. Naslednja leta do prve balkanske vojne, je gibanje s pomočjo srbskih sodrugov neprestano in vidno narasčalo. Vsako leto so se vršile v vseh večjih mestih majske slavnosti in izhajalo je tudi več socialističnih glasil v bolgarskem in srbskem jeziku.

Ker je bila Macedonija od l. 1912 ves čas stalno bojno pozorišče, je bilo izključeno do zadnjih dni vsako aktivno socialistično gibanje. Sedaj se je vsled dela komunističnih agitatorjev to gibanje obnovilo. Po vsej Macedoniji se ustanavljajo komunistične strokovne in politične organizacije, ki privlačujejo široke mase, katere je slab položaj prisilil se socialističnemu razrednemu boju pridružiti, v socialistične vrste. Vodstvo »Socialistične Radničke Partije Jugoslavije (komunistov)« je poslalo v Macedonijo sodruga Vlado Ostojčiča, ki ima po vseh večjih krajih šode. Po njegovih poročilih se delavstvo v taki množini pridružuje socialističnemu gibanju kot še nikdar prej.

Strokovno gibanje.

Tržič. V soboto, dne 2. avgusta ob 3. popoldne se vrši strokovni shod čevljarjev v Tržiču. Na shodu poroča sodr. Petejan iz Ljubljane.

Seja strokovne komisije se vrši v četrtek 31. t. m. ob pol 6. pop. v Selenburgovi ulici št. 6, II. nadst.

Vsi člani so naprošeni, da se te seje gotovo udeležijo.

Odbor osrednjega društva kemičnih delavcev in sorodnih strok na Slovenskem ozemlju v Ljubljani ima svojo sejo v soboto, t. j. 2. avgusta ob pol 6. uri zvečer v društvenem prostoru (pri Mavserju) Novi Vodmat. K seji se pozivlja tudi zaupnike in zaupnice tukajšnjih podružnic, spadajoče v osrednje društvo kemičnih delavcev. Želi se polnoštevilna in točna udeležba.

Vestnik »Svobode«.

Splošna delavska zveza »Svoboda« v Ljubljani

sklicuje dne 24. avgusta t. l. v dvorani Mahrove šole v Ljubljani

ZVEZNI OBČNI ZBOR.

Dnevni red: Poročilo predsednika, poročilo tajnika, poročilo blaginika, poročilo kontrole, poročilo delegatov o delovanju podružnic. Volitev odbora. Predlogi.

Vse podružnice naj pošljejo ime-na in naslove izvoljenih delegatov najkasneje osem dni pred zveznim zborom, ravno tako vse samostojne predloge na zvezno načelstvo v Ljubljani. Vse kar se tiče delegacij je razvidno iz društvenih pravil.

Dražič Stefan, t. č. predsednik.

Vehove Jakob, t. č. tajnik.

Iz Slovenije.

Vrhnik.

Nekateri tukajšnji inteligenti od JDS. so se nas prav hudo ustrašili. Zato so namerili na nas svojo sekiro, ki se je pa seveda prav nič ne boji-mo. Kako pa ti ljudje zavratno in hlinavsko delajo, je razvidno iz naslednjega slučaja: Tukajšnjemu posestniku g. Orositu se je sekvestriralo njegovo imetje. Mi se za gosp. Orosita prav nič ne potegujemo, konstatiramo le delovanje teh slavnih gospodov liberalcev. Torej: g. Orositu se je sekvestriralo imetje s pretezo, da je madžarski konfident bivše Avstrije, kljub temu, da je rojen v Sloveniji, in živi ves čas na Vrhniki. Čudno pri vsej stvari je le to, da imamo pri nas še več tujerodnih državljanov, ki imajo pa popoln mir pred našo gospodo. Morda bo le res, da bi radi gotovi ljudje, ki imajo preveč denarja, svoje dobičke izpremeniti v — Orositovo hišo.

Smartno pri Ljubi.

Tudi tukajšnje delavstvo tovarne usnja je izkazala svojo proletarsko solidarnost z udeležitvijo na zadnji splošni stavki. Nikdar ne bomo pozabili, kako se je nekaj ravnalo z nami. Pozabili pa tudi tega ne bomo, kako se hoče z delavskim razredom ravnati sedaj v »svobodni« in »demokraciji« Jugoslaviji. Medtem ko imajo po drugih obratih že zdavnaj vpeljan osemurni delavnik, smo pri nas še primorani opravljati delo deset in tudi več ur. O kakem delavnem reau še

sploh ni govora. Zatorej se obračamo do obrtnega nadzornika, da obrne posebno pažnjo našemu obratu. Toliko za danes, prihodnjikaj več.

Hrastnik.

Ker smo bili šele sedaj opozorjeni na poročilo resnicoljubnega lažidemokratskega glasila »Slovenski Narod« z dne 21. t. m., v katerem je pljuvalo žveplo in ogenj na stavkujoče železničarje v Ljubljani, moramo pokazati, kake laži se poslužuje v boju proti delavstvu. Da bi dokazalo svetu, da v Ljubljani menda sploh ni nihče stavkal, je prineslo debelo laž, da so se shoda in obhoda v Ljubljani udeležili tudi delavci iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Gospodje od »Slov. Naroda« naj bi raje prišli v te naše industrijske kraje in videli bi, kakšne manifestacije so tu bile. Če bi bili manifestantje v Ljubljani, bi ne mogli biti v Hrastniku. To pa bo menda tudi »Slov. Narod« mogel razumeti. Z lažmi pri nas ne boste ubogi »Narodovci« opravili ničesar — kvečjemu pri zvezarjih.

Rajhenburg.

Naše delavstvo se je tudi udeležilo mednarodne splošne stavke, kljub temu, da se je za strankin sklep šele pozno izvedelo. Z velikim zanimanjem smo pričakovali natančnejših poročil, ki smo jih dobili šele na prejšnji dan, to je 19. t. m. Takoj so bile obveščene delavske skupine na Raštanju, ciglarni in drugod. Na sestanek, ki smo ga bili že prej objavili v »Napreju« so prišli tudi kmetje in mnogo žena. Sodrug Danko jim je tu opisal pomen stavke ter ljudem obljubil, da se v kratkem vrši shod, katerega si že dolgo želimo. Na oba dneva stavke je počivalo vse delo. Stavkalo je nad 400 delavcev.

Zgorja Poljskava pri Pragerskem.

Pri nas imamo šolo, katero vodi g. nadučitelj S. Sola je v prav znamenitem stanju. Ob polonu Avstrije je bila zaprta skoraj cel mesec, ker je bil g. nadučitelj narodni svetnik ali nekaj enakega. Potem so odstavili učiteljico. Zato se je morala šola vršiti samo vsaki drugi dan. Tudi, ako g. učiteljica nima časa, so otroci lahko doma. — Kje so ti oblasti in šolski nadzorniki, da napravijo red? Ali se tako skrbijo za prepotrebno izobrazbo in vzgoja naših otrok? Kakor se sliši, bi bil rad g. nadučitelj tudi župan ali gerent občine, kakor je to slučaj na Spodnji Poljskavi, kjer žena g. nadučitelja, ob enem gerenta ali župana, kot učiteljica uč otroke v stanu, ki je za uk prepovedan! Takšne so torej razmere pri nas. Kje je šolski zakon in kje postave in nadzorniki, da se potem ne boste čudili in govorili, da naša mladina peša!

Železna Kapla.

Dobro so nam še v spominu grozne muke, ki smo jih pretrpeli za časa petletne dolge vojne. Izprevideti je moral vsak, kako grdo je kapitalizem mesaril vse narode sveta. Sedaj je kapitalizmu začela teči v grlo voda. Svetovni proletarijat je stopil na plan in zahteva socializacijo človeške družbe. Vzšla je luč, proletarijat se probuja in zahteva svojih pravic. Delavski razred je nastopil odločno pot revolucionarnega razrednega boja. Vzdranite se vsi oni, ki se pustite še varati od mečkanjskih, kapitalističnih strank! Delavci, kmetje! Združite se v močne organizacije, da bomo pripravljeni na veliki trenotek, ki pride. — dan socialnega odrešenja. Vsa delavca v organizacijo! Ta mu bo pomogla k izboljšanju njegovega gnotenja položaja in mu nudila prepotrebno izobrazbo. Delavskih organizacij se kapitalisti boje in morajo jih uvaževati. Delavci noče biti več sredstvo v rokah kapitalizma. Svojih pravic hoče, svojih človeških pravic! In samo socialno demokratična stranka je delavska stranka, ki se neizprosno bori za naše pravice proti kapitalizmu! Delavci na plan! Ustanovite takoj svoje organizacije politične in strokovne, kot so že ustanovljene povsod na Slovenskem!

Maribor in delo na zadružnem polju.

Maribor, 25. julija.

Včeraj so se tu izvršili važni dogodki, ki bodo dalekosežnega pomena za gospodarski razvoj slovenske bivše Spodnje Stajerske in Koroške. Stajersko gospodarsko društvo »Volkshheim« je na včeraj sklicalo izredni občni zbor, na katerem so se prisotni člani pod predsedstvom sodruga Antona Pohla, ravnatelja konzumnega društva iz Gradca, temeljito posvetovali o nalogah in delu

stih, ki jih jim kaže sedanja doba. Pri volitvah v načelstvo so soglasno izvolili načelnikom »Stajerskega gospodarskega društva« Ljudski dom» sodruga Antona Kristana iz Ljubljane, v načelstvo pa še za blaginjo sodruga Viktorja Grčarja, učitelja iz Maribora ter sodruga Filipa Uratnika kot kontrolorja. V nadzorstvo so bili soglasno izvoljeni: ss. Stefan Dražil, Mici Urbančeva in Josip Udovč.

Stajersko gospodarsko društvo »Ljudski Dom« je zadruga, ki se peča z nakupom in oddajo živin in sploh vseh potrebščin za gospodarstvo, z gostilniškimi posli, z bančnimi transakcijami itd. Zadruga poseduje v Mariboru dve veliki dvonadstropni hiši, v katerih se nahaja velika restavracija, konzumna prodajalna, krojaška delavska delavnica itd. V eni teh hiš je tudi delavsko mariborsko tajništvo ter društveni prostori mariborskega delavstva.

Novo načelstvo pod vodstvom sodr. Kristana bo vse storilo, da se zadruga še vse bolj povzdigne ter svoje delovanje še vse bolj razvije. Zaupniki mariborskega delavstva so pritrili soglasno tozadevnim sklepom.

— Isti dan se je vršila tudi konferenca zaupnikov, ki je sklenila, da se odpravi v najkrajšem času prva konzumna prodajalna »Konz. društva za Ljubljano in okolico« v hišah Stajerskega Gospodarskega društva. Člani graškega konz. društva filijala Maribor prestopijo kot člani ljubljanskega konz. društva. Na tej konferenci so se odobrili tudi sklepi glede otvoritve filijal v Pragerskem, v St. Lovrencu na Pohorju ter v več krajih mariborske okolice.

Maribor bo centrom dravske doline v združnem pogledu.

Kot vesel pojav in poročilo za uspešno delo je označiti izvršeno dejstvo, da se je delavsko tajništvo v Mariboru tako preobrazilo, da bo povsem odgovarjalo potrebam delavskega mariborskega mesta.

Soc. dem. delavstvo Maribora in okolice se je strnilo ne glede na narodnost v kar najtesnejše vrste! Geslo je:

Vse za dobrobit delavskega ljudstva.

Upamo pa, da bomo v kratkem mogli poročati še o daljšem napredku, ker konference in razprave, ki jih že teden dni po naših krajih vrši z zaupniki delavstva sodr. Anton Kristan, niso še završene, so pa v zelo ugodnem razvojnem teku.

Agitirajte za naše časopisje!

Gospodarstvo.

Žetev v Črni gor. Po poročilih iz Črne gore bo znašal donesek žetev okoli 5400 vagonov. Za prehrano prebivalstva je potrebno najmanj 7700 vagonov. Na ta način se mora računati z deficitom 2500 vagonov ljudske prehrane za Črno goro.

Vloge na Centralno upravo za trgovski promet za lustranstvom v Beogradu. Še zmiraj se pojavljajo slučaj, da se vlagajo prošnje za izvoz direktno v Beograd, četudi je prošilec iz območja podružnice Centralne uprave v Ljubljani. Opozarja se, da se odslej naprej prošnje, ki se vložijo direktno v Beograd od Centralne uprave ne bodo reševale, temveč pošiljale prej podružnici v izjavo. Vsakemu interesentu je tedaj v lastno korist, da se obrača v vseh zadevah na podružnico v Ljubljani. Vse prošnje na ta urad morajo biti kolektivane.

Gospodarski položaj Bačke. Banata in Baranje. V naslednjem pri-našamo poročilo o gospodarskem položaju Bačke, Banata in Baranje, da informiramo naše čitatelje o tem delu naše države.

Poljedelstvo. Površina: njiv 2.555.900 hektarov, vinogradov 57.800 hektarov, vrtov 140.800 hektarov, pašnikov 381.000 hektarov, gozdov 704.000 hektarov, trstja 48.200 hektarov. Letni pridelek: pšenice 12.235.000 K, rži 640.000 K, koruze 21.144.000 K, krompirja 3.507.000 K, sladkornerepe 7.050.000 K.

Vina se pridelja 785.300 hektolitrov, katera množina znači vrednost od 27.000.000 K.

Sviloreja. V okoli 1023 občinah se bavi 60.000 rodbin z gojenjem svilenih bub. Pridela se letno en milijon kg zapredka v vrednosti od 2.000.000 K.

Živinoreja. Rogate živine je okoli 800.000 glav, 500.000 konj, 1500 oslov, 1.500.000 ovac, 16.000 koz in 1.200.000 prašičev.

Trgovinske rastline. Deteljo se seje na površini 25.000 oralov, lan 400 oralov in riž 1136 oralov.

Industrija. Zastopana je v tovarnah kovinarske industrije, strojne in prometne industrije, kamnošeske, lončene in steklarske, lesne usjar-

ske in tekstilne industrije. Nadalje se nahajajo tudi tovarne za izdelavo obutev, papirna in tobačna tovarna ter tiskarska in kemična industrija.

Najnovejša poročila.

Jugoslovanske čete zapuste Celovec.

»Slovenec« z dne 30. t. m. poroča iz Maribora: Ententa je odločila, da zapuste jugoslovanske čete danes ob 24. uri Celovec. Celovec zasedejo nemški - avstrijske čete. Družba sv. Mohorja je svoje stroje in zaioge poslala v Sinčo ves, Pliherk in Prevalje. Na Koroškem se izvrši plebiscit.

MINISTRSKA KRIZA.

LDU. Beograd, 29. Odlašanje rešitve ministrske krize je v zvezi s potovanjem ministrskega predsednika Stojana Protičeva v Zagreb. Mnogo odvisi od tega, kake uspehe bo dosegla Protičeva pot v Zagreb. Danes potuje minister za notranje stvari Svetozar Pribičević v manastir Jazak, kjer se sedaj mudi regent prestolonaslednik Aleksander. Regent bo sprejel ministra Pribičevića v posebni avdijenci ter izgleda vse, da bo od te avdijence odvisen nadaljni razvoj ministrske krize.

V večerajnji seji ministrskega sveta se je sklenilo, da celopupna vlada odstopi. Da-li se ta sklep izvrši, še ni gotovo in je odvisno od rezultata potovanja ministrskega predsednika Protičeva v Zagreb in od razgovora ministra za notranje zadeve Pribičevića z regentom.

NEMIRI NA BULGARSKEM.

LDU. Berlin, 29. (DunK.) »8 Uhr Abendblatt« poroča iz Bukarešte: Bulgarija je pred hudimi nemiri. Zadnje dni so bile v vseh mestih krvave demonstracije, pri katerih so zahtevali proglašenje sovjetske republike v Bulgariji.

STAVKA BERLINSKIH BRZOJAVNIH DELAVCEV KONČANA.

LDU. Nauen, 29. (Brezžično.) Stavka brzajavni delavcev v Berlinu se je končala. Med višjim pošt-nim ravnanstvom in vodstvom organizacije brzajavni delavcev se je dosegel sporazum, da se vzpostavi razmerje pred 21. t. m., nakar so brzajavni delavci sklenili, da prično z delo in torej jutraj.

ODGOVOR MADŽARSKE.

LDU. Budimpešta, 29. (DunK.) Ogrski dopisni urad poroča: Na izjavo entente, da se v ogrski sovjetsko vlado ne bo pogajala, je sovjetska vlada izdala poziv proletarijatu sveta.

GIBANJE ČRNCV V AMERIKI.

LDU. St. Germain, 29. (DunK.) »Chicago Tribune« in »New York Herald« poročata soglasno, da je plemenska stavka v Ameriki dosegla višek. Črnci se zbirajo na shodih in zahtevajo popolno enakopravnost. V Chicagu so nastali nemiri, v katerih sta bila ubita dva črnca, ranjenih pa je bilo več kot 50 belokožcev in črncev.

UPOR V ARHANGELSKU.

LDU. Amsterdam, 29. (DunK.) »Daily Chronicle« poroča o upor, ki jo izbruhnil pri Arhangelsku med britanskimi četami. Kakor se kaže, je boljševizem okužil okoli 2000 mož. Štirje britanski in trije ruski častniki so žrtev tega upora.

WILSONOVE TEŽKOČE.

LDU. Washington, 29. (Brezžično.) Kakor se zahtuje v ameriških parlamentarnih krogih, je predsednik Wilson popolnoma preverjen, da bo senat ratificiral tako mirovno pogodbo v celoti, kakor tudi določbe glede zveze narodov. V vsakem slučaju predsednik ne bo sprejel nobene kompromisa in trdno odločen, zastopati svoje stališče, da ima mirovna pogodba obveljati v celoti brez pridržkov. Mogoče je, da bo Wilson nastopil svojo turneo predavanj prej, kakor je nameraval prvotno.

VRHOVNI ZAVEZNIŠKI SVET.

LDU. Lyon, 29. (Brezžično.) Vrhovni zavezniški svet je zboroval v ponedeljek jutraj v orsay's palači. Predmet posvetovanja je bil predlog predsednika italijanske delegacije Tiffonija, o katerem so se pogajale že posamezne delegacije med seboj n po katerem naj se obnove medzavezniške gospodarske organizacije, kakršne so poslovale tekom vojne. Svaha teh organizacij je bila, kakor znano, zagotoviti nadzorstvo in pravično razdelitev najpotrebnejših sirov in produktov. Ta problem je zelo težaven in razprava o njem se bo nadaljevala najbrže v obliki po-

gajanj med posameznimi delegacijami. — Vrhovni svet se je bavil v tej seji z vprašanjem zahodnih poljskih mej in je imenoval komisijo, se-stoječo iz častnikov raznih držav, ki bo določila te meje na licu mesta. Seja se je nadaljevala v ponedeljek popoldne. Ob istem času je zborovala komisija za poljska vprašanja, kakor tudi komisija za otočje Spitzbergov.

EVAKUACIJA TEMEŠVARA.

LDU. Temešvar, 29. Poveljnik banatskih čet, konjeniški polkovnik Branislav Ontkijević, in načelnik štaba major Janković sta ponoči ob 24. kot poslednja zapustila Temešvar. Srbska vojska je pričela deloma zapuščati sporno ozemlje v Banatu. V temešvaru je ostal le mal oddelek francoske vojske. Rumuni se boje upora delavcev, ki jih je okoli 30.000 in proglašanje sovjetske republike. Rumunski veliki župan dr. Kozma je pri večerajšnji poseti pri poveljniku mesta prosil, naj srbska vojska ne zapusti Temešvara do 4. avgusta, dokler ne dosepejo rumunske čete, ker se boji navedenih dogodkov, ki jih pričakujejo v mestu ter je posadka, ki je ostala v mestu premajhna, da bi jih mogla preprečiti. Pred tremi dnevi so naše oblasti transportirale 7000 glav rogate živine in 4000 konj. Vsa ta živina je namenjena za Srbijo. Iz Banata, ki smo ga zapustili, se se izselje tudi vse naše ustanove, kakor tudi mnogo madžarskih in nemških, ki nočejo ostati pod Rumuni.

PREPOVED PROMETA Z NAHRBTNIKI.

LDU. Dunaj, 29. (ČTU.) Vsled prepovedi takozvanega prometa z nahrbtniki so v dunajskih restavracijah poskočile cene mesnih jedi za 10—12%. V gostilničarskih krogih se agitira za osemdnevno stavko kot protest proti prepovedi prometa z nahrbtniki.

VELIK POŽAR.

LDU. Amsterdam, 29. (DunK.) Iz New Yorka javljajo: V gorovju Rockey je izbruhnil velik gozdni požar. Škoda je ogromna.

ŽIVINA ZA FRANCIJO.

LDU. St. Germain, 29. (DunK.) Kakor poroča »Matin« bodo v prihodnjih mesecih poslali 60.000 molznih krav iz Amerike v Francijo.

To in ono.

Bratje Clemenceau.

Svetovni socialistični tisk je odkril vlogo, ki jo je igral v vojni spekulaciji brat francoskega ministrskega predsednika, Pavel Clemenceau. — Dokler je sedanjí ministrski predsednik Clemenceau leta 1911. živo zagovarjal žele in potrebo za povračilo, tako dolgo je bilo njegove-

mu bratu Pavlu izposojeno — brž-kone samo slučajno — da vzame v svoj zakup dobavljanje smodnika in eksplozivnih snovi. Že v predvojni dobi, v času pripravljanja, katera je zagovarjal njegov brat, se je s tem bogato okoristil, a po »Humanite« vs zaslužil samo v prvem vojnem letu 1914.—15. čistih 1.500.000 frankov. Patrijoti, brez razlike mišljenja, bodo zadovoljni, kadar premislijo, da 1.500.000 francoskih trupel ni samo umrlo na »polju slave in časti«, nega da so pri vsakem trupu rešitelji francoske domovine bratje Clemenceau zaslužili vsaj po en frank!

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Goloufi.

Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

VINO, riziing in črno dalmatinsko od 56 l naprej ter sldjavec in kisto vodo se razpošilja po najnižji ceni od podjetja **Silva vrelac Guštanj.** — Kupijo se stari zamaški.

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hliljerjeva ulica št. 7.

Izvršnje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervoarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršnje v vsenačrtne stavbene inženirske stroke.

Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

200-300 kilogramov papirnih vrečic najbolje kakovosti odda po ugodni ceni

Jos. Vouk-a nasl. Rudolf Simonisek

v Hrasniku.

Razglas.

Finančno ministrstvo, generalna direkcija carine v Beogradu, je odredilo z okrožnico 26. junija 1919, št. 3846, to-le:

Izhajajoč s stališča, da je obnovitev pridobitne moči države imenovana v tem smislu, da se ustvari čimprej vsi neobhodno potrebni pogoji za najboljše proizvodnje in razvoj narodnega dela — ena izmed glavnih naših nalog, ki se ji mora posvečati vsa potrebna pažnja — je brezpogojno potrebno, da se potrebam industrije v najširšem pomenu besede, potrebam poljedelstva in sploh vsakršnega narodnega dela, ki služi produkciji, v vsakem oziru kolikor le mogoče ustreže. Ni-

keke odredbe, ki omejujejo trgovino, ne smejo biti povod, da bi se oviralo narodno delo v najširšem pomenu besede in s tem povzročilo, da se to ovira in zadržuje v prostoru razvoju in napredovanju, posebno, ker v današnjih še nenormalnih mednarodnih gospodarskih odnosih gotove omejitve, ki so potrebne glede na druge naše interese, samo povečavajo težkoče za uspešno obnovo pridobitnosti države.

Odrejena prepovedi trgovanja z neprijateljskimi državami se torej ne sme tolmčiti v tem smislu, češ, da bi se ne smeli uvažati iz teh držav potrebni deli strojev, potrebne orodje, pomožni material za proizvodnjo ter potrebne surovine, v kolikor bi jih ne bilo v državi, marveč se morajo vpoštevati v prvi vrsti prejšnje razmere in položaj, v katerih so se nahajala industrijska podjetja v gotovih naših ozemljih, dokler je obstojala bivša avstro-ogrška monarhija, v katero so spadala.

Vsled tega sem na temelju člena 273. carinskega zakona sicer pustil še nadalje v veljavi odredbe glede omejitve trgovine z neprijateljskimi državami, vendar pa določil, da se dopusti uvoz: za dele strojev, za vse pomožni material za produkcijo, ter za potrebne surovine, v kolikor jih v državi ni dobiti, če jih uvažajo industriji sami za potrebo lastnih podjetij, ne glede na to, odkod so se uvozili in po katerem potu so prišli.

Da se to pravilno izvrši, je treba, da si vsak industrijec, ki potrebuje uvoz kakršnegakoli izmed naštetih predmetov, preskrbi potrdilo svoje industrijske zbornice, v katerem mora biti označeno, s katero panogo produkcije se bavi. Razven tega je za vsak posamezen primer uvoza predmeta doprinesiti potrdilo industrijske zbornice, da so naštetí uvozní predmeti za obrat te industrije potrebni, ako ni mogoče, da se to s splošnim potrdilom enkrat za vselej potrdi. Pri uvozu potrebnih surovin za proizvodnjo kakor tudi potrebne-ga pomožnega materiala za to svr-ho je treba predložiti uvozni carinarni potrdilo ministrstva trgovine in industrije kot dokaz, da se dotični predmeti v našem kraljestvu ne morejo nabaviti. Sicer ni potrebno za uvoz nikako drugo odobrenje ali dovoljenje.

Uvoz poljedelskih in rokodelskih priprav in orodja, bodisi da jih uvažajo posamezniki, ki se pečajo s poljedelstvom in rokodelstvom, bodisi, da jih uvažajo njihove zadruge in druge organizacije, je ravnotako dopusten brez ozira na države, iz katerih ti predmeti prihajajo.

Na ta način smejo industrijeci, kmetovalci in rokodelci uvažati predmete za svojo potrebo iz vsake države in tudi po potih, ki bi bili zatorjeni za trgovino samo, če jih sami uvažajo.

Za uvoz in izvoz prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, mlo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z 1° referencami. **Import in export FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.**

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

== registrovana zadruga z omejeno zavezo. ==

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 8. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3 %

Rečni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročtvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 1¹/₂ milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.